

Alingsås kommun

kommunstyrelsen@alingsas.se

Beslut för gymnasiesärskola

efter prioriterad tillsyn i Alströmergymnasiet sektor 1
gymnasiesärskola i Alingsås kommun

Tillsyn i Alströmergymnasiet sektor 1 gymnasiesärskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Alingsås kommun under våren 2015. Gymnasiesärskolan vid Alströmergymnasiet sektor 1 besöktes av Skolinspektionen den 24-25 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

För gymnasiesärskolan saknas officiell statistik över elevernas kunskapsresultat. Skolan har inte gjort någon sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Det finns inte heller några redovisade resultat kring arbetet med värdegrundsfrågor.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Arbetsplatsförlagt lärande	Föreläggande	2015-08-20
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-08-20
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-08-20

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Flera av de brister som Skolinspektionen har identifierat på gymnasiesärskolan vid Alströmergymnasiet sektor 1 kan härledas till skolans bristande systematiska kvalitetsarbete. Vid tiden för tillsynen finns inget fungerande systematiskt kvalitetsarbete som utgår från de nationella mål som finns för gymnasiesärskolan. Rektor följer inte upp kunskapsresultat eller andra resultat som sammanställs och sedan analyseras för att lämpliga åtgärder ska kunna vidtas. Brister i det systematiska kvalitetsarbetet innebär att rektor saknar underlag för att kunna fatta strategiskt viktiga beslut som långsiktigt ger möjlighet till högre måluppfyllelse. År 2010 fick gymnasiesärskolan kritik för bristande systematiskt kvalitetsarbete i samband med den tillsyn som Skolinspektionen då genomförde. Bland annat riktades kritik mot att kunskapsresultaten inte redovisades och analyserades. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att samma brist identifieras även vid denna tillsyn.

För eleverna på gymnasiesärskolans nationella program är det arbetsplatsförlagda lärandet/utbildningen en central del i deras utbildning. Rektor har inte fattat beslut om vilka kurser, eller delar av kurser, som ska förläggas till arbetsplatser och det blir därmed svårt att bedöma elevernas kunskapsutveckling där utifrån de mål och kunskapskrav/betygskriterier som finns i ämnes- respektive kursplanerna. Handledarna får inte heller tillräcklig information från gymnasiesärskolan angående de styrdokument som gäller för eleverna.

Det är också få elever på gymnasiesärskolan som träffar studie- och yrkesvägledare. Gymnasiesärskolan saknar rutiner för hur elevernas ska få studie- och yrkesvägledning. Det gör att dessa elever inte får nödvändig kunskap för att kunna fatta beslut om viktiga val av studier och yrken. Ett av skolans mål är att ge eleverna möjligheter att ta ställning till frågor om sin framtid. Eleverna inom gymnasiesärskolan behöver informeras om vilka möjligheter som finns efter studierna samt om rätten till tillgänglighet, stöd och hjälpmedel både vid studier och i arbetslivet.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Alingsås kommun att senast den 20 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolan ska se till att elever på nationella program ges arbetsplatsförlagt lärande (APL) i minst 22 veckor under ledning av en handledare som har de kunskaper som krävs för uppdraget. APL är en central del i alla nationella program, då denna ska bidra till att eleven lär sig yrkeskulturen och blir en del av gemenskapen på en arbetsplats. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå och följa upp att så också sker. Handledaren är en central aktör i detta, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå så eleverna får adekvata arbetsuppgifter.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleverna på nationella och specialutformade program får arbetsplatsförlagt lärande i den omfattning de har rätt till, under ledning av handledare, som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 4 kap. 14 § och 13 kap. 15-16 §§ gymnasieförordningen, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 19 kap. 10 och 18 §§ skollagen; 4 kap. 12, 14 §§ gymnasieförordningen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Huvudmannen ska se till att eleverna på nationella program får arbetsplatsförlagt lärande/utbildning enligt kraven för utbildningen under ledning av handledare som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget.

Rektorn ska vid arbetsplatsförlagt lärande/utbildning besluta om förläggning av kurser till arbetsplatser och om hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren.

Motivering till bedömning av brist

Enligt 13 kap. 15-16 §§ gymnasieförordningen gäller följande för elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013: Arbetsplatsförlagd utbildning ska förekomma på alla nationella och specialutformade program. Huvudmannen ansvarar för att den arbetsplatsförlagda utbildningen uppfyller de krav som finns på utbildningen. Endast kurser i yrkesämnen får arbetsplatsförläggas. Den arbetsplatsförlagda utbildningen ska uppgå till minst 22 veckor. Varje sådan vecka ska anses motsvara 24 timmar undervisning i skolan enligt timplanen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av de kurser som avses ovan ska arbetsplatsförläggas och om hur fördelningen över åren ska göras. Huvudmannen ansvarar för anskaffningen av platser för den arbetsplatsförlagda utbildningen. Om huvudmannen inte har möjlighet att anskaffa platser för den arbetsplatsförlagda utbildningen i den omfattning som anges ovan får den utbildningen i stället bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd i skolan. Huvudmannen ska i ett sådant fall vidta alla åtgärder för att utbildningen så snart som möjligt kan arbetsplatsförläggas.

För elever som påbörjat sin utbildning efter den 30 juni 2013 gäller följande: I 19 kap. 18 § skollagen framgår det att ett nationellt program ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Enligt 4 kap. 12 § gymnasieförordningen ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla nationella program i gymnasiesärskolan i minst 22 veckor. För en elev i gymnasiesärskolan ska varje vecka som genomförs på en arbetsplats anses motsvara 25 timmars garanterad undervisningstid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. Om arbetsplatsförlagt lärande inte kan erbjudas på ett nationellt program i gymnasiesärskolan får utbildningen enligt 4 kap. 13 § gymnasieförordningen anordnas bara om planerade platser för arbetsplatsförlagt lärande inte kan tillhandahållas på grund av omständigheter som huvudmannen inte kunnat råda över, eller utbildningen av säkerhetsskäl inte kan förläggas till en arbetsplats utanför skolan. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska i sådana fall bytas ut mot motsvarande utbildning förlagd till skolan. Om utbildningen har skolförlagts och undantaget inte gäller säkerhetsskäl ska huvudmannen vidta de åtgärder som behövs för att utbildningen så snart som möjligt ska förläggas till en arbetsplats.

Av 4 kap. 14 § gymnasieförordningen framgår vidare att för en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som i övrigt bedöms vara lämplig.

Av intervju med elever på nationella program framgår att de inte känner till vilka kurser, eller delar av kurser, som de genomför under deras arbetsplatsförlagda lärande (APL). Eleverna vet inte heller hur deras kunskapsutveckling bedöms under APL.

Rektor uppger i intervju att APL är ett område som skolan avser att utveckla. Av intervju med rektor framgår vidare att det inte finns någon poängplan där det framgår hur APL är fördelad över elevernas fyra läsår i respektive program. Rektor uppger också att hon inte har fattat beslut om vilka kurser, eller delar av kurser, som ska förläggas på APL. "Det är oklart vad som ingår i APL och vad som görs på skolan", säger rektor.

Både lärare som undervisar på gymnasiesärskolan och rektor uppger i intervju att de personer som idag fungerar som handledare för eleverna under deras APL inte har genomgått någon handledarutbildning. Skolinspektionen har genomfört besök vid en elevs APL-plats och genomförde då intervju med elevens handledare. Vidare har telefonintervjuer genomförts med ytterligare två handledare. Handledarna bekräftar att ingen av dem har erbjudits någon handledarutbildning. En av dem har fått en pärm från gymnasiesärskolan med information om APL och vad det innebär att vara handledare. Handledarna uppger att de inte har fått någon information från skolan om vilka kurser, eller delar av kurser, som eleverna genomför på APL. En handledare uppger att hon inte har fått några dokument från skolan, vare sig rörande vilket program eleven läser eller vilka ämnes- och kursplaner som ingår i programmet. Två av handledarna uppger vidare att de inte deltar i någon bedömning av elevernas kunskapsutveckling. En handledare ger exempel på att när lärare från skolan kommer till APL-platsen pratar de om vad eleven gör, men läraren ställer inga frågor kring vad eleven lär sig.

Av intervju med förvaltningschef och verksamhetschefen för Alströmergymnasiet framgår att de inte känner till att det skulle vara några problem kring elevernas APL. De uppger dock att de är medvetna om att de måste ta fram nya rutiner.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektor inte fattar beslut om hur gymnasiesärskolans elevers arbetsplatsförlagda lärande/utbildning på nationella program ska fördelas över åren eller vilka kurser eller delar av

kurser som eleverna ska genomföra som arbetsplatsförlagt lärande/utbildning. Huvudmannen har inte rutiner för hur handledare på elevernas arbetsplatsförlagda lärande/utbildning får nödvändiga kunskaper om gymnasiesärskolans styrdokument för att de ska kunna ta sitt ansvar som handledare. Flera handledare har heller inte fått någon information från skolan om vilka kurser, eller delar av kurser, som eleverna genomför på det arbetsplatsförlagda lärandet/utbildningen och deltar inte i någon bedömning av elevernas kunskapsutveckling. Därmed blir det svårt att bedöma om det arbetsplatsförlagda lärandet/utbildningen sker utifrån de krav som finns på utbildningen. Det blir också svårt att bedöma elevernas kunskapsutveckling under det arbetsplatsförlagda lärandet/utbildningen utifrån de mål och kunskapskrav/betygskriterier som finns i ämnes- respektive kursplanerna. Lärarna ansvarar för att sätta betyg och då måste lärarna kontinuerligt följa eleverna under elevernas arbetsplatsförlagda lärande/utbildning för att se till att eleverna arbetar mot målen. En nyckelfaktor för god kvalitet på det arbetsplatsförlagda lärandet/utbildningen är att arbetslivet och skolan samverkar och det behöver därför finnas rutiner som tydliggör hur informationsutbytet mellan arbetsplatsen och gymnasiesärskolan ska se ut. Det saknas därtill rutiner för hur det arbetsplatsförlagda lärandet/utbildningen följs upp och kvalitetssäkras (se område Styrning och utveckling av verksamheten).

Motivering till föreläggande som ingripande

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet. Det finns en välfungerande samverkan med arbetslivet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (för utbildning som påbörjats före 1 juni 2013 gäller 2 kap. 29 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 2 kap. 29 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser gymnasiesärskoleelevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. För elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2013 gäller 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna, Lpf94. Av denna läroplan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av fortsatt utbildning och yrke. För elever som påbörjat sin utbildning efter den 30 juni 2013 gäller Läroplan för gymnasiesärskolan 2013. Av denna läroplan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida yrkesområde och fortsatta studier.

Av intervju med elever i gymnasiesärskolans nationella program framgår att ingen studie- och yrkesvägledare har varit i klasserna och informerat om studie- och yrkesval. De flesta elever har inte träffat någon studie- och yrkesvägledare, men ett par elever ger exempel på att de haft enskilda samtal med studie- och yrkesvägledare.

Av intervju med studie- och yrkesvägledarna framgår att de har rutiner för hur de ska nå ut till elever som går i gymnasieskolans program, men att dessa rutiner inte gäller för gymnasiesärskolans elever. "Vi har fått elever skickade till oss, men vi har inga rutiner för att vägleda dem", säger studie- och yrkesvägledarna. Enligt studie- och yrkesvägledarna beror detta på att det tidigare har varit en lärare på gymnasiesärskolan som stått för studie- och yrkesvägledningen och att de, efter att läraren har slutat, ännu inte har skapat några rutiner för hur de ska nå denna elevgrupp.

Rektor uppger i intervju att det finns två studie- och yrkesvägledare på Alströmergymnasiet och en av dem har tio procent i sin tjänst för att vägleda gymnasiesärskolans elever. Enligt rektor har denna resurs dock inte använts så mycket, bland annat har inte studie- och yrkesvägledare informerat i några klasser.

Av Skolinspektionens utredning framgår att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte tillgodoser gymnasiesärskoleelevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Det finns inga rutiner för studie- och yrkesvägledarna för att nå ut till eleverna i gymnasiesärskolan eller hur de ska vägleda dessa elever, och de träffar elever ur gymnasiesärskolan enbart då elever blir "skickade" till dem. Ett av skolans mål är att ge eleven möjligheter att ta ställning till frågor om sin framtid. Studie- och yrkesvägledning syftar till att förbättra elevens kompetens att göra studie- och yrkesval. Elever inom gymnasiesärskolan behöver informeras om såväl vilka möjligheter som finns efter studierna samt om rätten till tillgänglighet, stöd och hjälpmedel både inom studier och i arbetslivet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i

gymnasiesärskolegemensamma ämnen, utan ska också omfatta uppföljning av resultat i från lärande som sker på arbetsplats (APL). Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Alingsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (för utbildning som påbörjats för 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (för utbildning som påbörjats före 1 juli 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lpf94, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektors ansvar, och för utbildning som påbörjats efter 30 juni 2013 gäller 4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för gymnasiesärskolan 2013, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp skolenhetens kunskapsresultat och resultatet av trygghet och studiero inom gymnasiesärskolan. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.

Det som framkommer vid uppföljningen ska analyseras. Utifrån analysen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ska också planera för och se till att utvecklingsåtgärderna genomförs.

Rektorn ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanerna har rektorn ansvar för skolans resultat. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen enligt skollagen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Skolinspektionen har tagit del av dokumentet "Systematiskt kvalitetsarbete 2014/2015. Nuläge, analys, planering och utveckling i verksamheten. Alströmergymnasiet, sektor 1, gymnasiesärskolan". Det inleds med en allmän del som beskriver verksamheten, därefter kommer en nulägesanalys uppdelad i olika områden som "kunskaper, utveckling och lärande", "normer och värden", "elevernas ansvar och inflytande", "utbildningsval – arbete och samhällsliv" samt "bedömning och betyg". Dokumentet avslutas med en strategisk del där fem utvecklingsområden för gymnasiesärskolan presenteras. I dokumentet finns inga kunskapsresultat redovisade. För de individuella programmen finns exempelvis ingen sammanställning eller analys över hur det går för eleverna inom respektive ämne eller ämnesområde/verksamhetsområde. För elever som går yrkesträning inom individuellt program finns inga kursbetyg eller intyg redovisade. Det saknas också en sammanställning över antalet intyg som utfärdats för elever som genomgått ett 4-årigt program inom verksamhetsträning eller slutbetyg för elever som genomgått 4-årigt program inom yrkesträning. För elever som går nationella program saknas redovisning av kursbetyg och sammanställningar

över elever som fått slutbetyg. Det finns inte heller någon uppföljning av resultat från lärande som sker på arbetsplats (APL).

I dokumentet finns inte heller några resultat redovisade angående värdegrundsarbetet. Som skäl anges att det föregående läsår var för få elever i årskurs 2, vilket gjorde att gymnasiesärskolan inte fick något resultat från den gemensamma enkät som används inom GR (Göteborgsregionens kommunalförbund). Eftersom inga resultat redovisas, varken för kunskaper eller för värdegrundsarbetet, görs inte heller någon analys av sådana resultat. De utvecklingsområden som har identifierats grundas istället på analyser av hur verksamheten har arbetat inom olika områden under år 2014.

Av intervju med lärare på gymnasiesärskolan framgår att det inte finns någon övergripande sammanställning som visar elevers kunskapsresultat, varken för elever på individuella program eller för elever på nationella program. Enligt lärarna finns det dokumenterat på individnivå. Lärarna uppger att de utvecklingsområden som är identifierade kommer från gymnasiesärskolans arbetsplaner, där lärare och rektor har diskuterat vad de behöver utveckla. Flera av lärarna uppger att det systematiska kvalitetsarbetet har kommit igång sedan nuvarande rektor började sin tjänst för ett och ett halvt år sedan.

Rektor uppger i intervju att det inte finns någon sammanställning av elevernas kunskapsresultat eller över andel elever som slutför sin gymnasiesärskoleutbildning där slutbetyg eller intyg utfärdats. Detta beror enligt rektor på att hon är ny som rektor på gymnasiesärskolan och att det under tidigare vikarierande rektorer inte genomfördes systematiska uppföljningar. Rektor uppger att det systematiska kvalitetsarbetet är ett utvecklingsområde. Enligt rektor följs alla elever upp på individnivå och alla elever når sina mål i de ämnen eller ämnesområden/verksamhetsområden de läser under sina fyra år på gymnasiesärskolan. Under hennes tid som rektor har två elever gjort avbrott i sina studier och orsakerna till elevernas avbrott har rektor följt upp. Av intervju med rektor framgår vidare att från och med i år kommer samtliga elever på gymnasiesärskolan att besvara den gemensamma GR-enkäten angående värdegrundsfrågor.

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn inte följer upp, det vill säga samlar in och sammanställer, och dokumenterar gymnasiesärskolans resultat, varken kunskapsresultat eller resultat av värdegrundsarbete. Detta medför att rektor inte heller, tillsammans med personalen, utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumenterar de beslutade åtgärderna. Inte heller planerar rektorn för genomförandet av utvecklingsåtgärder, genomför dessa

eller dokumenterar detsamma. Den dokumentation och de utvecklingsåtgärder som finns är inte kopplade till en analys av resultat. Detta kan medföra att gymnasiesärskolans väsentliga utvecklingsbehov inte synliggörs och åtgärdas. Även de brister som finns i bedömningsområde 3. Arbetsplatsförlagt lärande, kan härledas till ett bristande systematiskt kvalitetsarbete. Lärandet som genomförs på APL följs inte heller upp och det finns ingen plan för hur APL kvalitetssäkras. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att samma brister även identifierades vid Skolinspektionens tillsyn år 2010 (dnr 40-2010:1558).

Motivering till föreläggande som ingripande

Alingsås kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Alingsås kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Undervisningen ska utformas och genomföras så att eleverna ges möjligheter att nå de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program.

I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin

inlärning och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta avser samtliga ämnen och ämnesområden som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen inom nationella program, samt ämnen och ämnesområden inom individuella program. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL).

När skolans arbetsätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskrav och kravnivåer som finns för respektive ämne och ämnesområde, och i sin bedömning även beaktar sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskrav och kravnivåer och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I gymnasiesärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på gymnasiesärskolans kunskapskrav. Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans kursplaner, tillämpas gymnasieskolans kunskapskrav. Om en

elev läser ämnesområden sätts inga betyg, istället bedömer och utvärderar läraren elevens kunskaper utifrån krav för grundläggande kunskaper och för fördjupade kunskaper med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar. Efter avslutad utbildning på nationella och individuella program får elever ett gymnasiesärskolebevis om sin utbildning, som innehåller information om programmet, ämnesområden eller kurser som eleven har läst, betyg, elevens arbetsförlagda lärande och gymnasiesärskolearbetet.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-05-08

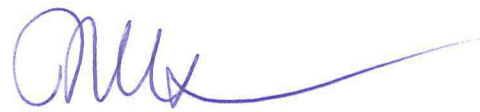
17 (19)

Dnr 43 - 2015:471

På Skolinspektionens vägnar

Marie Sjöberg
Beslutsfattare

Ulrika Foss Rudbeck
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Alströmergymnasiet sektor 1 gymnasiesärskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Alströmergymnasiet sektor 1 gymnasiesärskola

Alingsås kommun är huvudman för gymnasiesärskolan vid Alströmergymnasiet. Ansvarig nämnd är utbildningsnämnden. Alströmergymnasiet är indelat i fyra skolenheter och gymnasiesärskolan ingår i Alströmergymnasiet sektor 1. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för nationella program inom ramen för gymnasieskolan.

Gymnasiesärskolan erbjuder utbildning inom individuella och nationella program. Sammantaget går 39 elever på gymnasiesärskolan, 27 elever går på individuella program och 12 elever går på nationella program. Utbildningen för eleverna i gymnasiesärskolan sker i årskurserna 1-2 enligt den nya gymnasiesärskolans styrdokument (Gysär13) och i årskurserna 3-4 enligt den gamla gymnasiesärskolans styrdokument. Elever i årskurs 1 på de nationella programmen går i programmen estetiska verksamheter samt hotell, restaurang och bageri. Det går inga elever i årskurs 2 på de nationella programmen. I årskurs 3 och 4 går eleverna på de nationella programmen handels- och administrationsprogrammet, estetiska programmet samt hotell- och restaurangprogrammet. Elever som går i årskurs 3 och 4 på det individuella programmet går yrkesträning eller verksamhetsträning.

Det är elva lärare som arbetar på gymnasiesärskolan. Lärarna är indelade i tre arbetslag, två arbetslag för de individuella programmen och ett för de nationella programmen.